

Міністерство освіти і науки України

Академія наук вищої школи України

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Факультет фізичної культури та спорту

Кафедра біологічних основ фізичної культури та спорту

XV Міжнародна науково-практична конференція

«Актуальні проблеми сучасної біології

та здоров'я людини»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

(Випуск 15)

Миколаїв – 2015

УДК 57 (082)

ISBN 966-630-019-2

Підготовлено до друку редакційною колегією XV Міжнародної науково-практичної конференції „Актуальні проблеми сучасної біології та здоров'я людини”.

Відповідальний редактор: С.В.Гетманцев

Відповідальний секретар: О.В.Петренко

**XV Міжнародна науково-практична конференція „Актуальні проблеми сучасної біології та здоров'я людини”.** Збірник наукових праць. Випуск 15 / Під ред. С.В. Гетманцева. – Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2015. – 186 с.

### Оргкомітет конференції

- Будак В.Д.** Голова оргкомітету, д.т.н., професор, член-кореспондент АПН України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського
- Рехтета М.А.** к.ф.-м.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
- Жигало Г.Б.** к.п.н., доцент, декан факультету фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського
- Рожков І.М.** д.б.н., професор кафедри біологічних основ фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського
- Гетманцев С.В.** к.б.н., доцент, заступник завідуючого кафедрою біологічних основ фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
- Тупєєв Ю.В.** к.н.з фіз.вих., доцент, завідуючий кафедрою фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
- Редька О.Г.** к.б.н., доцент кафедри біологічних основ фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського
- Чумаченко О.Ю.** к.б.н., доцент кафедри біологічних основ фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського
- Петренко О.В.** секретар оргкомітету, викладач кафедри біологічних основ фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського

*У збірнику наукових праць розглядаються актуальні питання фізичного виховання та спорту, відображено дані сучасних досліджень з медико-біологічних проблем підвищення працездатності та зміцнення здоров'я різних груп населення. Розкриваються деякі аспекти сучасних проблем біології і медицини. Рекомендується молодим вченим, аспірантам, магістрантам, студентам.*

Адреса: 54030, м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24,  
Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського,  
Факультет фізичної культури та спорту  
Кафедра біологічних основ фізичної культури та спорту  
Тел.: (0512) 37-88-06, 37-88-03

Матеріали збірника друкуються мовою оригіналу. Редакція залишає за собою право редагувати й скорочувати матеріал. Відповідальність за достовірність представленої інформації несуть автори публікацій.



**ЗМІСТ**

**РОЗДІЛ 1**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.  
МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ**

<b>Богущ В.Л., Гетманцев С.В., Яцунский Е.А., Раевский А.А., Харьков Д.А.</b> ФИЗИЧЕСКАЯ РАБОТОСПОСОБНОСТЬ СПОРТСМЕНОВ, СОВЕРШЕНСТВУЮЩИХ КАЧЕСТВО ВЫНОСЛИВОСТИ	6
<b>Богдан І.</b> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАГАЛЬНО-РОЗВИВАЮЧИХ ВПРАВ У ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ОСІБ, ЯКІ ВЕДУТЬ МАЛОРУХЛИВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ	12
<b>Васильєв В.В., Кузьминчук А.П.</b> ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ СПОРТИВНОГО ТРЕНУВАННЯ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ	16
<b>Гетманцев С. В., Смирнова И. Н., Петренко О.В., Белобаба С. Б.</b> ФИЗИЧЕСКАЯ РАБОТОСПОСОБНОСТЬ У СПОРТСМЕНОВ, РАЗВИВАЮЩИХ СКОРОСТНО- СИЛОВЫЕ КАЧЕСТВА	20
<b>Гетманцев С.В., Кувалдина О. В., Омельченко И. В., Веселова И. Н., Редька Е.Г.</b> ИССЛЕДОВАНИЕ ФИЗИЧЕСКОЙ РАБОТОСПОСОБНОСТИ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ УРОВНЯ ТРЕНИРОВАННОСТИ И АНТРОПОМЕТРИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ	26
<b>Гузар В.М., Шалар О.Г., Блищик О.Є.</b> ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ ВОРОТАРІВ У КОМАНДАХ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕМ'ЄР ЛІГИ	32
<b>Демидова І.В., Демидова О.В., Макух Н.І.</b> ОЦІНКА ПРОГРАМНОГО ПЛАНУВАННЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ НАВАНТАЖЕНЬ В СПРИНТЕРСЬКОМУ БІГУ	37
<b>Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Кулаков Ю.Є., Борецька Н.О., Боднар А.І., Вертелецький О.І., Іжицький В.Б.</b> ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНИХ ІГОР	39
<b>Ижицкий В.Б., Богатырь В.Г., Вертелецкий О.И.</b> ПРИМЕНЕНИЕ ДЫХАТЕЛЬНЫХ СМЕСЕЙ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ РАБОТОСПОСОБНОСТИ СПОРТСМЕНОВ	42
<b>Калужінська А.О., Прокоплюк О.І.</b> МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ	45
<b>Коваленко С.Л.</b> МЕТОДЫ ТРЕНИРОВКИ ГРЕБЦОВ НА БАЙДАРКАХ И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ В ТЕЧЕНИЕ ГОДА	48
<b>Міліховська Е., Борецька Н.О.</b> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГІМНАСТИЧНИХ ВПРАВ ПРИ ЗАНЯТТЯХ ІЗ ДІТЬМИ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПОСТАВИ	55
<b>Петренко Н.В., Медведєва Л.М., Овчарук С.В., Куліш О.</b> ВПЛИВ ФІЗИЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА СЕРЦЕВО-СУДИННУ СИСТЕМУ ЛЮДИНИ	59
<b>Пильненька Т.А., Саказли Ф.І., Мищик А.І.</b> ДИХАЛЬНА ГІМНАСТИКА В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	64
<b>Пильненький В.В., Козубенко О.С., Ткаченко Ю.І., Бондаренко А. В.</b> ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОЗДОРОВЧОГО ФІЗИЧНОГО ТРЕНУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	68
<b>Сокол О. В., Резниченко О. И., Косенчук В. А., Чумак М. Ю., Захарова А.А.</b> ТЕСТИРОВАНИЕ ФИЗИЧЕСКОЙ РАБОТОСПОСОБНОСТИ	72
<b>Стрикаленко А.Ю., Еделєв О.С., Стрикаленко Є.А.</b> ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	77
<b>Твеліна А.А., Славитяк О.С., Чабан І.О., Кулаков К.С.</b> ДИНАМИКА ИЗМЕНЕНИЙ ПОКАЗАТЕЛЯ МАКСИМАЛЬНОЙ СИЛЫ БОДИБИЛДЕРОВ В СОЧЕТАНИИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ БАЗОВЫХ ИЗОЛИРУЮЩИХ УПРАЖНЕНИЙ	82
<b>Тупєєв Ю.В., Ткаченко Ю.И., Буценко А.</b> К ВОПРОСУ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ БАЗОВОЙ ТЕХНИКЕ ДВИГАТЕЛЬНЫХ ДЕЙСТВИЙ БОРЦОВ ВОЛЬНОГО СТИЛЯ НА ЭТАПЕ НАЧАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ	85



УДК 796.332

## ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ ВОРОТАРІВ У КОМАНДАХ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕМ'ЄР ЛІГИ

\*Гузар В.М., Шалар О.Г., Блищик О.Є.

\*Херсонська державна морська академія  
Херсонський державний університет

**Анотація.** У статті досліджено техніко-тактичні дії воротарів Української прем'єр-ліги. Встановлено, найвищі показники мають наступні воротарі: Д. Бойко («Дніпро»), О. Шовковський («Динамо») та І. Литовка («Олімпік»). Ці показники свідчать про високу майстерність та високий рівень техніко-тактичної підготовки воротарів.

**Ключові слова:** футбол, воротарі, ловіння, відбивання, переведення м'яча, виходи з воріт.

**Постановка проблеми.** Прогрес сучасного спорту не можливий без професійного вивчення передового досвіду та вдосконалення системи підготовки спортсменів. Вітчизняний футбол після очевидного спаду протягом останнього десятиліття, перейшов у стадію підвищення техніко-тактичної майстерності й видовищності гри команд прем'єр-ліги. З одного боку, це пов'язано з великим припливом в українські команди зарубіжних футболістів, з іншого, істотним зменшенням неузгодженості в рівні майстерності «лідерів» і «аутсайдерів».

У той же час постійно відчувається явний дефіцит талановитих вітчизняних гравців, що свідчить про зниження ефективності роботи системи підготовки спортивних резервів, а отже і фахівців цієї галузі. Вихід з такого становища багато в чому пов'язаний з впровадженням «методики підготовки спортивного резерву» сучасних науково-методичних засад управління та організації тренувального процесу, які знайшли відображення у фундаментальних дослідженнях останніх років. Фахівці відзначають, що істотні резерви зростання майстерності футболістів криються в підвищенні швидкості виконання технічних прийомів за рахунок знаходження шляхів удосконалення фізичної підготовленості гравців і, особливо, її швидкісно-силового компоненту.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Окремі сторони спортивної підготовки футболістів розглянуті в працях С.М. Андреева, Г.А. Лісенчука, О.Н. Джуса, В.В. Варюшина, В.В. Соломко, в яких вони торкаються аспектів вдосконалення тактичної підготовки, дослідження величин та параметрів фізичних навантажень, взаємозв'язку між фізичною та тактичною підготовкою футболістів [1,2,6].

Питанням виховання рухових якостей футболістів різного віку та кваліфікації присвячено значну кількість робіт, але всі вони, як правило, проведені за участю польових гравців, в той час, як різні аспекти змагальної та тренувальної діяльності воротарів залишаються маловивченими і недостатньо розробленими [3, с.131]. Як правило, основи воротарської майстерності були об'єктом уваги самих воротарів, які накопичили багатий практичний досвід (В.Гранаткін, Є. Фокін, Б. Набоков) [4, 5]. У цих та інших роботах всебічно розглядаються питання техніки і тактики воротарського мистецтва, але питання організації фізичної підготовки розкриваються лише з позицій першорядного впливу рухових якостей на рівень гри.

До найбільш фундаментальних досліджень, присвячених підготовці кваліфікованих футбольних воротарів і їх найближчого резерву слід віднести дисертаційну роботу В.М. Шармадіна. Більшість досліджень В.М. Шармадіна переважно спрямовані на вивчення функціональної, технічної та тактичної підготовленості футболістів. Проте в сучасній літературі практично відсутні дані щодо визначення особливостей змагальної діяльності гравців в залежності від їхнього ігрового амплуа, а особливо воротарів [7, с.31].

Разом з цим лише незначна кількість наукових праць присвячена дослідженню даного питання та аналізу особливостей техніко-тактичних дій воротарів та створенню їх модельних



характеристик, які виконуються ними під час змагальної діяльності. Тому дослідження даної проблеми безперечно є актуальним.

**Мета дослідження:** визначення особливостей техніко-тактичних дій воротарів Української прем'єр-ліги.

**Результати дослідження.** Протягом листопада-січня 2014-2015 років було досліджено техніко-тактичні дії воротарів Української прем'єр-ліги. Контингент дослідження склали воротарі високого класу команд Української прем'єр-ліги: «Динамо» Київ (О. Шовковський, О. Рибка), «Шахтар» Донецьк (А. П'ятов, А. Каніболодський), «Дніпро» Дніпропетровськ (Д. Бойко), «Олімпік» Донецьк (І. Литовка, З.Махарадзе), «Металіст» Харків (О. Горяїнов, Б. Шуст, В. Дишленкович). В командах, які приймали участь у дослідженні, практично всі воротарі є еталоном українського футболу і підготовленість яких знаходиться на високому рівні. Практично всі воротарі, які виступають в перерахованих клубах, є членами національної збірної України, мають достатній досвід виступу на змаганнях різного рівня від національних першостей до чемпіонату Європи.

Для вирішення поставленого завдання використовувались наступні методи:

- 1) аналіз відеозаписів ігор за участю провідних воротарів високого класу;
- 2) методика визначення особливостей техніко-тактичних дій футболістів високого класу;

При аналізі відеозаписів ігор, нами були розроблені спеціальні протоколи, в які заносились техніко-тактичні дії, виконані воротарями протягом першого кола Української прем'єр-ліги, які в подальшому узагальнилися для подальшої статистичної обробки. За допомогою відеозаписів ігор ми визначили кількість вдало виконаних дій воротарів: ловіння, відбивання та переведення м'яча, відданих точних передач та виходів з воріт. Після визначення техніко-тактичних дій воротарів в кожній команді ми згрупували їх кількісні показники.

В ході дослідження ми записали та проаналізували ігри команд Української прем'єр ліги: «Олімпік» – «Ворскла»; «Зоря» – «Дніпро»; «Карпати» – «Металіст»; «Металіст» – «Динамо»; «Металіст» – «Олімпік»; «Дніпро» – «Динамо»; «Металург» Донецький – «Шахтар»; «Динамо» – «Карпати»; «Шахтар» – «Волинь»; «Динамо» – «Шахтар»; «Шахтар» – «Зоря»; «Олімпік» – «Зоря»; «Металург» Запоріжжя – «Динамо»; «Олімпік» – «Металург» Донецьк; «Дніпро» – «Ворскла»; «Шахтар» – «Металіст»; «Дніпро» – «Карпати». Загалом нами було проаналізовано 20 ігор Української прем'єр ліги сезону 2014-2015 років.

Показники техніко-тактичних дій воротарів представлено на рисунках 1-5.

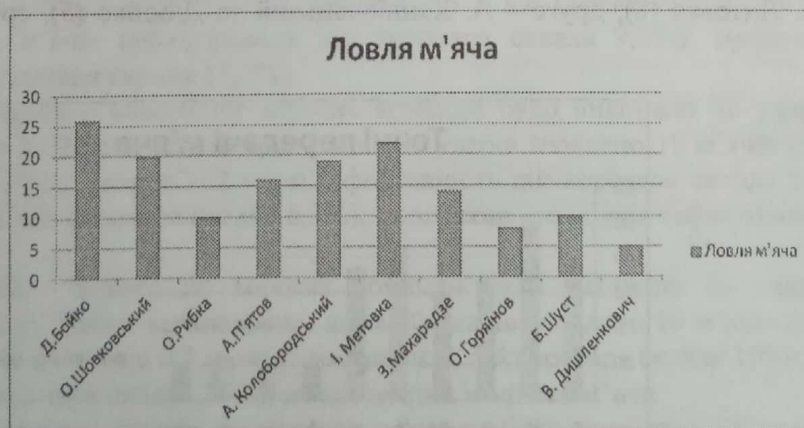


Рисунок 1. Показники техніки ловля м'яча воротарів Української прем'єр-ліги

Аналізуючи дані таблиці, можна відмітити, що найбільшу кількість зловлених м'ячів за період ігор має Д.Бойко (26), друге місце посідає – І.Литовка (22), а третє – О.Шовковський (20).

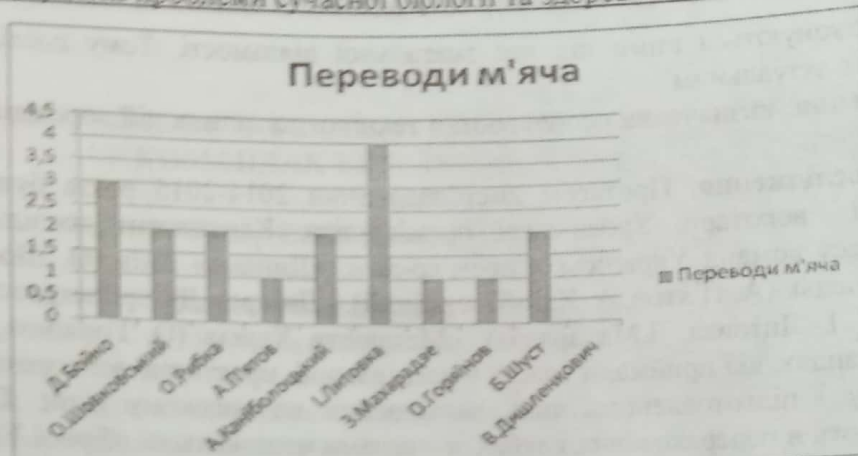


Рисунок 2. Показники техніки переводів м'яча воротарів Української прем'єр-ліги

Що ж стосується переводів м'яча, то за цим критерієм перше місце посідає – І. Литовка (4), друге місце – Д. Бойко (3), і третє місце – О.Шовковський, О. Рибка, Д. Каніболоцький, Б. Шуст. Інші ж воротарі виконали лише один перевід м'яча, або ж зовсім не виконали.

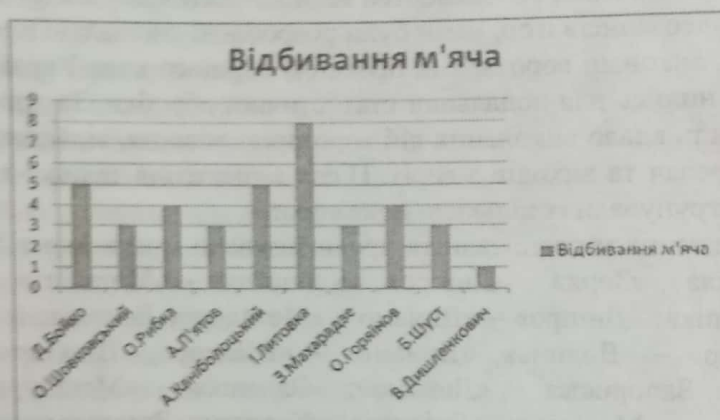


Рисунок 3. Показники техніки відбивання м'яча воротарів Української прем'єр-ліги

Протягом першого кола за кількістю відбитих м'ячів (сейвів) маємо наступні результати: перше місце – І. Литовка (8), друге – А. Каніболоцький та Д.Бойко (5), третє – О. Рибка та О. Горяїнов (4).

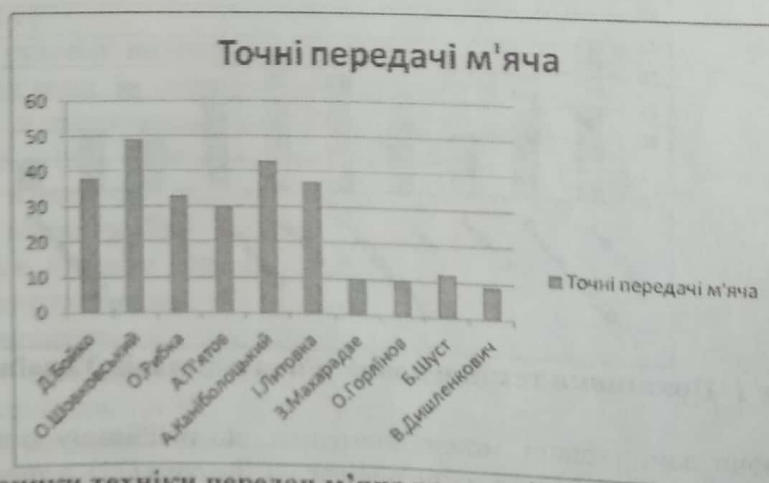


Рисунок 4. Показники техніки передач м'яча воротарів Української прем'єр-ліги

Як видно з діаграми 4, за критерієм «точні передачі м'яча» перше місце займає – О. Шовковський (49), друге місце – А. Каніболоцький (43) та третє місце – Д. Бойко (38). Але хочеться відмітити і найгірші показники за даним критерієм – З. Махарадзе (10), О. Горяїнов (10) та В. Дишленкович (8).



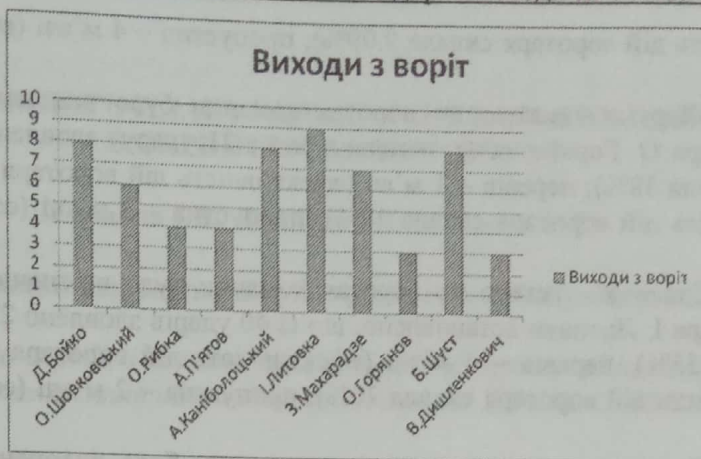


Рисунок 5. Показники техніки виходів з воріт воротарів Української прем'єр-ліги

Користуючись даними діаграми 5 маємо наступні результати: перше місце – І. Литовка (9), друге місце – Д. Бойко та А. Каніболоцький (8), і третє місце – З. Махарадзе (7).

Досліджуючи особливості змагальної діяльності воротарів Української прем'єр-ліги були виявлені наступні результати:

- 1) «Динамо» Київ – всього по воротах команди було виконано 35 ударів. Аналізуючи діяльність воротаря О. Шовковського встановлено, що з 35 ударів зловлено 20 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 57,1%); перевів – 2 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 5,7%); відбив – 3 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 8,6%); пропустив – 3 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 8,6%).
- 2) «Металіст» Харків – всього по воротах команди було виконано 9 ударів. Аналізуючи діяльність воротаря В. Дишленковича встановлено, що з 9 ударів зловлено 5 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 55,6%); не перевів жодного м'яча; відбив – 1 м'яч (ефективність дій воротаря склала 11,1%); пропустив – 2 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 22,2%).
- 3) «Дніпро» Дніпропетровськ – всього по воротах команди було виконано 51 удар. Аналізуючи діяльність воротаря Д. Бойка встановлено, що з 51 удару зловлено 26 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 51%); перевів – 3 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 5,8%); відбив – 5 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 9,8%); пропустив – 8 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 15,7%).
- 4) «Металіст» Харків – всього по воротах команди було виконано 36 ударів. Аналізуючи діяльність воротаря Б. Шуста встановлено, що з 36 ударів зловлено 10 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 27,7%); перевів – 2 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 5,5%); відбив – 3 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 8,3%); пропустив – 6 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 16,6%).
- 5) «Динамо» Київ – всього по воротах команди було виконано 20 ударів. Аналізуючи діяльність воротаря О. Рибки встановлено, що з 20 ударів зловлено 10 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 50 %); перевів – 2 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 10%); відбив – 4 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 20%); не пропустив жодного м'яча.
- 6) «Шахтар» Донецьк – всього по воротах команди було виконано 35 ударів. Аналізуючи діяльність воротаря А. Каніболоцького встановлено, що із 35 ударів зловлено 19 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 54,2%); перевів – 2 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 5,7%); відбив – 5 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 14,3%); пропустив – 2 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 5,7%).
- 7) «Шахтар» Донецьк – всього по воротах команди було виконано 33 удари. Аналізуючи діяльність воротаря А. П'ятова встановлено, що з 33 ударів зловлено 16 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 48,5%); перевів – 1 м'яч (ефективність дій воротаря склала 3,03%); відбив – 3

- м'ячі (ефективність дій воротаря склала 9,09%); пропустив – 4 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 12%).
- 8) «Металіст» Харків – всього по воротах команди було виконано 21 удар. Аналізуючи діяльність воротаря О. Горяїнова встановлено, що з 21 удару зловлено 8 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 38%); перевів – 1 м'яч (ефективність дій воротаря склала 19%); пропустив – 3 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 14,3%).
- 9) «Олімпік» Донецьк – всього по воротах команди було виконано 40 ударів. Аналізуючи діяльність воротаря І. Литовки встановлено, що із 40 ударів зловлено 22 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 55%); перевів – 4 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 20%); пропустив – 2 м'ячі (ефективність дій воротаря склала 5%).
- 10) «Олімпік» Донецьк – всього по воротах команди було виконано 23 удари. Аналізуючи діяльність воротаря З.Махарадзе встановлено, що із 23 ударів зловлено 14 м'ячів (ефективність дій воротаря склала 60,8%); перевів – 1 м'яч (4,3%); відбив – 3 м'ячі (13%); пропустив – 1 м'яч (4,3%).

#### Висновки

Основною метою техніко-тактичної підготовки воротаря є доведення його спеціальних рухових дій до вищого ступеня автоматизації (тому що увага під час гри повинна бути спрямована не на спосіб виконання, а на вирішення тактичних задач), а також адаптація до умов ігрової діяльності, формування навички застосування техніко-тактичних прийомів.

Встановлено, що найвищі показники з усіх взятих нами критеріїв мають наступні воротарі: Д.Бойко («Дніпро»), О.Шовковський («Динамо») та І.Литовка («Олімпік»). Ці показники свідчать про високу майстерність та високий рівень техніко-тактичної підготовки воротарів у різних ігрових поєднаннях.

#### Література

1. Андреев С.Н. Футбол в школе / С.Н. Андреев. – М.: Просвещение, 1986. – 195 с.
2. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов «ФОН» / В.В.Варюшин. – М.: Физкультура и спорт, 1997. – 184 с.
3. Зеленцов А.М. Уроки футбола / А.М. Зеленцов, В.В.Лобановский, В. Коузрвер, В.Г. Ткачук. – К.: Олімпійська література, 1996. – 297 с.
4. Зеленцов А.М. Тактика и стратегия футбола / А.М. Зеленцов, В.В.Лобановский, В.П. Ткачук, А.И. Кондратьев. – К.: Олімпійська література, 1989. – 192 с.
5. Качетков А.П. Управление профессиональной командой по футболу / А.П. Качетков. – М.: Физкультура и спорт, 1999. – 283 с.
6. Лисенчук Г.А. Отбор и прогнозирование достижений как инструмент управления соревновательной деятельностью в футболе / Г.А. Лисенчук, В. Догададо, В. Колотов // Наука в олимпийском спорте. – 1997. – №1. – С. 57-63
7. Шармадин В.Н. Футбол: метод. пособие / В.Н.Шармадин, В.Г.Савченко. – Днепропетровск, 1997. – 213 с.

#### FEATURES TECHNICAL AND TACTICAL ACTIONS OF THE TEAMS GOALKEEPERS IN THE PREMIER LEAGUE.

Husar V. M., Shalar O.G., A. Blichik A.

*Summary.* The article studies the technical and tactical actions of goalkeepers of the Ukrainian Premier League. Installed, the highest rates have the following goalkeepers: D. Boyko (Dnipro), A. Shovkovskiy (Dynamo) and I. Litovka ("Olympic"). These indicators are evidence of high mastery and high level of technical and tactical training of goalkeepers.

*Key words:* football, goaltenders, catching, hitting, the ball, the outputs of the gate.